

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leta f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tistopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uradništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnin znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Po občni debati o proračunu za l. 1883 v dunajskem državnem zboru.

Še se niso bili levičarji od hudih udarcev, prizadetih jim po poslancu Hausnerju, oddahnil, ko poprime finančni minister dr. Dunajevski za besedo ter zagovarja finančno politiko sedanjega vladarja in njene politične nazore, pobija brezozirne napade opozicije z neovergljivimi dokazi in pojasnjuje s številkami krivičnost njenih vgovorov. Primankljaj, kateri je poprej obče znašal 35 milijonov na leto, skrčil se je leta 1881. in 1882. na 15 milijonov, letos pa je proračunjen na 9 in pol milijona, tako da ni daleč doba, ko pridemo zopet do ravnotežja v državnem gospodarstvu.

Odkritosrečno in stvarno zagovarjal je finančni minister letošnji proračun, a zabil ni pri vsem tem predgovornikom povedati, kar jim gre. Ni nam mogoče priobčiti tudi ta govor niti v glavnih stvarkih, le toliko naj povemo, da je govoril Dunajevski izvrstno, resnično in za vsacega, kdor resnico ljubi, prepričevalno, dokazuje vse svoje trditve s številkami in zavrača vsak napad na vladno in večino državnega zbora z vso resnobo in posnemovanjem vredno odločnosti. Jadikovanje ustavovernih listov je bilo jasen dokaz, kako občutljivi so bili udarci, katere je levičarjem ministrov govor prizadel. Zmago oznanjujoče puble fraze, da je pobita vlada in desnica, so iz imenovanih listov zginile, le s piškovi izgovori in očitnimi zvijačami so poskušali svojim vernim zakrivati, da so bitko na vseh straneh izgubili. Niti tega veselja ni pustil minister levičarjem, da bi se smeli saj v sladkih nadejih zibati, da bode kmalu dan napočil, ko bodo oni zopet na ministerskih stolih sedeli, kajti jasno in v obraz je Dunajevski levici povedal, da njih doba še dolgo ne pride in da bodo morali še dolgo čakati, da začne za nje svitati dan.

Toda ko začne nesreča koga preganjati, ne pusti ga tako hitro. Levičarji so bili že dovolj obdelani od zadnjih dveh govornikov, katera sta vse njihove zlate gradove uničila; pobiti so bili do skrajne meje, a vendar ni bilo še nesreče konec. Voditelja srednje stranke, grofa Coroninija, šteli so se vedno za svojega, da si so z njim brezozirno ravnali, ko je bil predsednik zbornice. Akoravno se jim je zdel premehek v opoziciji zoper ministerstvo, se vendar niso nadejali, da jih pusti popolnoma na cedilu ter da neposredno vse njih rogoviljenje in nedostojno vedenje obsodi. Zanimivi govor našega sodeželana, grofa Coroninija, kateri je zagovarjal pomirljivo smer sedanjega vladnega politike, osupnil je opozicijo in popolnoma omamil. Štejem, si v dolžnost, da podamo našim čitateljem znameniti govor po stenografskih poročilih, kolikor nam prostor dopušča.

Grof Coronini

Je najprej pojasnil, kak pomen ima odrekanje proračuna nasproti vladi, povedal je glavno načelo, katerega se hoče držati srednji klub, izrekel je splošno sodbo o letošnjem proračunu, opisal stališče njegovega kluba proti vladi in proračunu, potem je pa obširno govoril o porazumljenju narodov, kakor sledi:

Visoka zbornica! Krog najbližjih političnih prijateljev, katerim imam čast pripadati (Coroninijev klub), je sklenil, da hoče za državni proračun glasovati. Poskusiti hočem razjasniti razloge, kateri so nas pri tem sklepu vodili, in sploh označiti, kako se hočemo nasproti temu, kakor tudi nasproti drugim državnobornim predmetom zadržati.

Na čisto, rekel bi tehnično stran tega vprašanja dovoljujem si opomniti, da se šteje odrekanje proračuna splošno kot najostrejša orožje, katero ima državni zbor v svojih rokah, in pritriliti moram, da je to res, ali samo v rokah večine in po naših razmerah najbrže le toliko časa, dokler orožje v nožnicah počiva. Saj smo sami doživeli, da še celo ko se je odrekel dispozijski zalogi, s katerim se posebno gledé na mali znesek, za koji gre pri nas, po krivici veže zaupnica ali nezaupnica, ni bilo moč spodriniti vlade raz svojih sedežev. Če se pa to orožje zmerom zaporedoma rabi od manjšine, in sicer brez vsakerega

uspeha, se zgublja vera na njega uspešnost; ono je potem v očeh ljudstva le topa igrača in to, mislim, se težko strinja s koristjo in častjo državnega zbora.

Ponoviti hočem sedaj prav za prav samo neko načelo, o katerem se vsi vjemamo. Vsakdo ve, da državni stroj potrebuje neobhodno denara, ako hoče v svojem tiru nemočen dalje delovati in pravičnim zahtevam državljanov streči.

Sklenili smo pa, da hočemo zmerom v vseh vprašanjih ozirati se najprej na državo in dopustiti, da strankarske koristi se le v drugi vrsti na naše sklepe vplivajo. Mislim, da tako postopanje nam priporočajo nauki in skušnje vseh časov. Kder koli prebiramo v zgodovini, povsodi naletimo na glasne tožbe najboljših mož vseh narodov o težkih ranah, katere je občenemu blagru strankarstvo vseklo.

Kakor sem rekel, ker se v prvi vrsti oziramo na državo, zato bomo glasovali za budget. Ali, če si ogledamo predloženi proračun samo s stvarnega stališča, moramo odkritosrečno reči, da se proračun, kateri je danes za posvetovanje predložen, ne more imenovati ni bistveno boljši, ni bistveno slabši od proračunov, katere so predlagale prejšnje vlade, od proračuna, katerega bi nam pri današnjih razmerah katerakoli druga vlada mogla v potrjenje priporočati.

S svojim glasovanjem smo že večkrat pokazali, da si varujemo izraz lastnega mišljenja, glasovanje po našem prepričanju; sploh si ne moremo misliti nikake vlade, ktera bi bila tako dobra, da bi v njeno ohranjenje pritrdjevali predlogom, kateri bi se ne vjemali z državno koristjo ali s koristjo vseh državljanov, ki narejajo državo. Vendar pa moramo tudi mirno premisliti, ali je sedanja vlada res na tako nevarno in pogubonosno pot krenila, da bi tudi dobrega iz njenih rok ne smeli sprejeti, da bi morali državi tudi to odreči, česar siljeno potrebuje, samo zaradi tega, ker sedanja vlada v imenu države to zahteva.

Obžalujem, da se vlada v obče zavija v preglobok molk, da redkokrat objavlja programe ali vodeča načela, ktera bi mogli ali pozdraviti ali pa pobijati, in da moramo tudi v tem oziru marsikterikrat nevošljivo pogledati onstran Litve, kder vlada angleškim nazorom o bistvu konstitucije več veljave priznava. Ali če se ozremo na besede prestolnega govora, s katerim se je odprl sedanji državni zbor, na kateri je vlada sama uže večkrat in tudi danes zopet kazala, moram priznati, da nahajam v njem nekaj, kar nas ni dirnulo neprijetno in gledé te stvari sem v najhujšem nasprotju z velečenjenim členom štajarskega velicage posestva (s Carnerijem), kateri je v začetku budgetne debate govoril, gledé one misli namreč, da je treba, da se pomirijo raznovrstni narodi, kateri v tem cesarstvu prebivajo. — Takrat prav za prav morebiti ni bila na pravem mestu beseda „pomirjenje“, morda bi bilo bolje govoriti o „porazumljenju“, ali vsekako ostanimo pri besedi „pomirjenje“ in te misli, gospodje moji, ne morem, da bi ne odobralval ter menim, da smem čestite ude te visoke zbornice, s katerimi uže mnogo lež tu delujem, klicati za priče, da nisem čakal današnje vlade, ni današnje sestave te zbornice, da bi to storil, ampak da sem pri vsaki priložnosti to misel prav goreče zagovarjal.

Mnogokrat se je naglašalo, da bi bilo pametneje in uspešnejše, ako bi se o tem pomirjenju mnogo ne govorilo, ampak na tihem tem več zanj deloval. Pritrjujem, da je morda prav, kajti obljube izpolniti ni vedno lahko, in nesplošni upi puščajo za sabo le grenek čut.

Ali zamolčati ne morem, da je bil čas, ko bi se bilo lahko brez ovir po tem ravnalo. Ta čas je pretek, ne da bi ga bili izkoristili, in danes, ko imamo vladno, ktera je zapisala na svoj prapor pomirjenje, mora se človek pokazati ali njenega nasprotnika ali prijatelja, in tega, častiti gospodje, vendar ne bote od mene zahtevali, da bi se samo zaradi tega izneveril dolgo gojenemu in vedno naglašanemu prepričanju, ker ga tudi vlada goji.

Vlada ni sicer s to mislijo nič novega povedala. Uže prva parlamentarna skupščina, katero je imela Avstrija l. 1848., je bila sprejela enakopravnost narodnostij med glavne pravice državljanov, in to je

ta visoka zbornica l. 1867. stvarila državne temeljne postavbe, katere so celosten del naše ustave, je zopet sprejela to načelo in je obdala to pravico ravno tako, kakor druge pravice državljanov, z vsemi onimi poroštvi, katera so se jej ravno potrebna zdeli.

In ko so morali priti vkljub precej umetnega volilnega sistema tudi zastopniki drugih narodnostij v to visoko hišo, ker so bili vsi prebivalci s tem povabljeni, da se udeležijo vladanja, gotovo ni bilo pričakovati, da bodo imeli zastopniki drugih narodnostij ta §. 19., kateri se pogosto z gosposkim nasmehom prezira, le za jed na ogled, ampak da bodo slednjic zahtevali, naj se tudi ta paragraf urosniči. Paragraf 19. stoji ravno tako v naši ustavi, kakor vsi drugi, v oni ustavi, katere se hočemo vsaj mi trdno držati; in zatorej menimo, da ali bi se moral imeti pogum, da se ta paragraf izbriše in to gotovo ni mogoče — ali pa bi morali biti toliko pošten, da bi ga v dejanji izvršili. (Dobro! na desni.)

Kar je potrebno z ozirom na državno skupnost, katere mi vsaj (dasi popolnoma priznavamo postavno nastale državnopravne razmere) nikakor ne pustimo rušiti, mora se trdno držati, kakor tudi to, kar je neobhodno potrebno, da more vlada tudi znanprej upravo celega cesarstva v bistvenih potezih voditi in nadzorovati. Ali v drugih rečeh, menim, naj se le posameznim narodom dá prsta roka. Čim hitreje in čvrsteje se bodo ti razvijali, tem boljé zanje in za druge. Kajti plodovi, ki se pokažejo na duševnem polju vsakega izmed njih, bodo vendar le last vseh, in da bi pri tem tekmovanju Nemci bili nadkriljeni (premagani), spodrineni, pritiseni, tega si ne morem misliti, imajoč jih v previsokih čisljih. (Dobro! dobro! na desni.) Žalibog moram pritrdjevati onim gospodom, kateri menijo, da se v zadnjih letih nismo bližali temu cilju, morda je celó res, da smo od njega bolj oddaljeni ko prej.

Kdor pa je ta cilj zmerom imel pred očmi in je v svojem pohlevnem delokrogu neprenehoma zanj deloval, ta ima pravico, da zaradi njega tuguje. Nobeden pa nima pravice, ker se ta cilj še ni dosegel, grditi in zasmehovati one, kateri ta ideal v srci nosijo. (Bravo! na desni.) Jaz ne morem razumeti in ne morem si misliti, kako je ob enem mogoče hrupiti se za vesoljni mir narodov, za pobratimstvo vseh narodnostij, če le zunaj Avstrije prebivajo, in pri tem vendar oznanjevati dan na dan krvavi boj proti lastni, sodržavljanom, proti sodržavljanom, kateri drug jezik govoré. (Bravo! bravo! na desni.) Dobro vem, da se to ne misli zares; ali če se dan na dan vsakemu pravi, da je rojen nasprotnik vsak, kdor drug jezik govori, ako se imenuje izdajalec in odpadnik vsak, kdor hoče mir imeti z državljanji drugih narodnostij, tedaj se mora nabrati toliko sovraštva in nasprotnega si duha, da zraste kot škodljiva hujlika in se slednjič more le še s kakim na vseh ležečim izjemnim stanjem zabraniti, da krilata beseda ne preide v strašno dejanje. (Ploskanje na desni.)

Gotovo je res, da kar sem ravno sedaj rekel, zadeva enega kakor drugega. Žalibog je ni v tej stvari izjeme, in greši se v tem oziru od vseh strani. Ali, če mislimo, da vlada nima resne volje, da nima potrebne pripravnosti, da bi nas privedla k porazumljenju, bodimo mi toliko možki, da sami to začnemo. Ne potrebujemo njene vrvice, katera sicer padca varuje, pa tudi zadržuje in prosto hojo ovira. Zberimo se enkrat in preiščimo hladnokrvno, kaj nas loči v narodnostnem obziru, ter bomo gotovo našli, da ono, kar imamo skupno kot sodržavljanji, kot udje človeške družbe, mnogo več zaleže. Najslabša družba ti da občutiti, da si človek s človekom, pravi Goethe, natančni poznavalec najglobokejših skrivnostij človeškega srca, in avstrijskim narodom ter njih zastopnikom naj bi se zastoj klical, da naj vedno pomni, da jih močna vez skupnih čutov in skupnih gmotnih koristi veže? Proti tem nazorom se je uže večkrat spominjalo velikega vladarja, o katerem se je večkrat tudi v tej debati govorilo, na Jožefa II., kateri je morda večkrat, ko je nameraval srečo svojih narodov, nekako gospodujoče postopal.

Vendar nisem mogel nikoli yerovati, da bi bil

ta vladar tak germanizator (ponemčevalec), kakor se navadno slika, da bi bil hotel vzeti ljudstvu njegov značaj, njegova svojstva. Hoteč blagor svojega ljudstva pospeševati, je sklenil postaviti na mesto ostarelega mrtvega jezika tak jezik, ki je živel v narodovih ustih; po tedanjih razmerah ni mogel misliti na drug, ko na nemški jezik. Dela mu pa krivico, kdor sodi, da v takih okoliščinah, v katerih živimo dandanes, ko je postala narodna čut najmočnejša v narodnem življenju, ne bi bil znal ceniti ljubezni, katero goji vsakdo do jezika, v katerem mu je mati pri zibelki pela. (Dobro, na desnici.)

Potem je prešel govornik na drugi del svojega govora, ki se je sukal okoli denarnega državnega stanja, in na ravnotežje v državnem gospodarstvu, katero skuša doseči sedanja vlada. V zboljšanje državne blaginje bi se moralo po Coroninijevem programu najprej pri upravi nekaj prihraniti, potem bi se morale davčne postavke tako izvrševati, da bi se jih nekateri ne mogli izogibati, dalje bi se morali novi davki tako nakladati, da bi najprej plačevali tisti, katerim ostaja, potem bogatini in nazadnje še le premožni in srednji ljudje; slednjič bi se moralo v narodnem gospodarstvu marsikaj premeniti na boljše. To, pravi, se ni zgodilo; obrtni hira, pomorska trgovina pojema. Toži dalje, da imamo še vedno papirnat denar, in zahteva, naj se hrani pri vseh upravnih uradih; popisuje revščino na kmetih, ki premenjujejo njive v travnike in ki zaradi pomanjkanja telesno konec jemljejo.

Slednjič pravi, da njegov klub se bo znal zagovarjati, ako bo napaden, in da bo vedno po svojem prepričanju ravnal. Po končanem govoru, so mu močno ploskali in čestitali so mu od več strani; ustavoverci so bili pa poparjeni, kakor da bi jih bil s kropom oblijl.

Konečno naj še dodamo, da po Coroninijevem govoru sta govorila glavna govornika: dr. Herbst (proti proračunu) in poslanec Tonner (za). Dr. Herbst je znan kot mož, ki razume vsako stvar tako zavijati, obračati in sukati kakor najboljši odvetnik. A z zvižgami se dandanes, posebno v parlamentu, malo ali nič ne opravi. Le kaka puhla glavica se da še s takimi sredstvi slepit. Vse, kar je Herbst s svojim govorom dosegel, je bilo to, da je nekaj židovskih fantalov na galeriji začelo mu ploskati. V lepem govoru je pojasnil Tonner predgovornikove zvižgaje in sofizme, grof Ciam Martinic je pa kot glavni poročevalec končno še enkrat razkril vso umetnost in vse sumničenje levice ter je nje dejanje in obnašanje tako bičal, da se je zvižgala od jada in upila med govorom in ropotala kot besna. S tem je bila bitka končana, levica si je pridobila namesto zmage veliko sramoto. Z veliko večino je bil sprejet potem nasvet, da se preide v specialno debato (nadrobno pretresovanje) proračuna.

Dopisi.

Iz Brd, 15. marca. — Poročati Vam moram žalostne reči o narodnem in socialnem stanju v Brdih. Ljudstvo je v omiki zaostalo. Zarad pogostega občejanja z Vidmom in posebno s Korminom, kjer je sodnija in davkarja za polovico Brd, je pri mnogih Brdih narodni čut zamrl, ali pa se še nikoli probudil ni. Duhovstvo in učiteljstvo je toliko mirnejše, kolikor bolj se bliža italijanski meji. Prehod od Slovencev do Furlanov se godi polagoma, skoraj nevede, pa tako, da je italijanstvo velika riba, ki ima odprto žrelo, Brici so pa prerok Jona, ki bodo v nekaterih letih s čevlji in podkovmi v neusitljivem trebuhu. Ljudstvo je v veliki meri lahkoživno in gleda na korist enega dne, Kormin je pa toliko prebrisan, da vé, koliko dobi vsako leto od briskih Slovencev. Brez Briccev bi moral Kormin mnogo štacun zapreti, sodnik bi imel časa za sprehod, odvetniki bi lahko odpustili po enega pisarja. Vse to močno vpliva, da se od korminske strani napenjajo vse žile, da bi Brici ne dosegli lastne sodnije, ki bi jih obvarovala mnogih stroškov, ki so v Korminu neizogibni. Na briski strani je pa tudi vse pripravljeno, da se odobrujejo korminski nasveti. Slovenec je že po naravi neuh, da rad ustreže komur le more, posebno tujcu. Ako ga uradnik prosi, pregovarja ali straši, izpolni uradnikovo voljo, samo da ga ne žali ali da ne zgubi njegove prijaznosti, tudi če je tista volja njemu nasproti, tudi če mu je škodljiva. Sam sebi navali breme, le da drugim ustreže. Ker so Brici resnični Slovenci, delajo tudi oni po tej lastnosti; njih nasprotniki se jim pa smejejo v pest ko so se poigrali z njih mehkim srcem. Proti lastnim bratom je pa Slovenec pogosto zavirljiv in če vidi, da ima kaka reč bratu koristiti, jo zdrobi, da brat nima koristi od nje. Tudi v tem oziru se kažejo Brici resnične Slovence; ker bi mogla biti briska okrajna sodnija v dobiček Biljani ali Kojškemu, zato jo nekateri Medanci nočejo, dasi jim je veliko bliže v Biljano ko v Kormin; in ko bi imeli sodnijo v Medani, bi menda Medanci tudi ne bili zadovoljni, ker tako bi se Biljancem do sodnije pot prikrajšala, kar se ne sme zgoditi. To je slovenska ljubezen pa slovenska vzajemnost.

Ni se čuditi, da na ti podlagi rastejo prikazni, ki služijo v sramoto zavednemu narodu: o mahljivi vosti in figamostve. Kako imamo drugače imenovati delovanje mož, ki so se ali kot govorniki udeležili biljanskega tabora, ali ki so pri občnem zboru „Slov. jez.“ preteklo poletje zagovarjali in zahtevali brisko sodnijo, — ali ki so kot podžupani z lastno-ročnim podpisom potrdili prošnjo „Slov. jez.“, — ali ki so kot starašine zagovarjali omenjeno prošnjo in za njo glasovali, — ki so pa zdaj pred sodnikom izrekli, da jim ni mar za lastno sodnijo. Ako bi se izjavil tako kak mož, ki se je izneveril svojemu narodu, ki rad furlanski kramlja, ki kaže javno svojo nagnenost do italijanskega kraljestva, zaradi česar bi bil imel opraviti z žandarji, tedaj bi ne bilo lepo, pa vendar razumljivo. Ali če se proti sodniji izjavijo možje, kateri so prej za njo delovali, ne morejo zahtevati za se spoštovanja svojih rojakov. Imena Turoš, Erzetič, Stilič so bila v Brdih na dobrem glasu; ali imajo priti za naprej v črne bukve? Nikar se izgovarjati s tem, da tudi g. sodnik korminski je tega mnenja, da naj ostane vse pri starem, — da nova sodnija bi uročila Bricem 12.000 goldinarjev stroškov na leto, — da nekateri Brici bi imeli morda še dalje do nove sodnije, ko do sedanje, — ker sodnik nima vplivati na mišljenje in prepričanje ljudstva, — ker več stroški so le izmišljeni od tistega, ki jih trdi, — ker v tej zadevi se ne smegledati na korist nekaterih, ampak na korist vseh. Če nimajo boljšega izgovora naši možje, naj se poslužijo raje tistega, ki ga je navedel nekdo, ki je bil prašan v tej zadevi rekoč: naj bo sodnija v Korminu, ker vozim prodajat drva tje. Bolj možato se je odrezal Cukjati, ki ima posestvo ne prav daleč od Kormina, spadajoč pod Medano, da za nj je vse eno, naj bo sodnija v Korminu ali kje drugod, samo da je slovenska. Dokler je pa sodnija v Korminu, ni mogoče, da bi bila slovenska, ljudska, ker tam se uraduje le italijanski in še slovenske vloge se rešujejo v italijanskem jeziku.

Narodni Brici, podučite vaše zastopnike o vaših željah in vaših potrebah; naznanite na primeren način, da se vjemate s prošnjo „Slovenskega jez.“; rešite čast vaše domovine; pokažite, da ste zavedni Slovenci, da ste razumni državljani. Ker se je slučajno prigodilo, da je klical g. sodnik le take predse, katerih mišljenje in omahovanje je bilo uže prej sploh znano, pokažite vi, da ste trdni, da sodite po lastni glavi in ne po glavi drugih. Zjedinite se z boljšimi vašimi možmi.

Iz Velikegadola, 12. marca. — V številki 8. si obljubila, cenjena „Soča“, da hočeš prejeti še kak dopis iz kmečke žuljave roke. Podajam Ti torej nekaj o pogozdovanju Krasa, čegar koristi popisuje dopisnik g. Alojzij Strekelj v 6. in 7. Tvoji številki. Tudi jaz in vsak pošten človek jih mora priznavati, ker pogozdovanje bo koristilo ne le v klimatičnih (podnebni) razmerah, temuč bo vzdrževalo tudi zemljo, da jo vetrovi ne odnesejo, da je voda ne spere in da ne pridemo s časom ob prepotrebna drva.

Ker pa ima vsaka stvar svojo senčno in solnčno stran, zato pogledajmo nekoliko tudi senčno stran pogozdovanja, da ne bodo mislili častiti bralci „Soče“, da trga že sedanji rod zlata jabelka z borovcev, ki se še komaj sadijo. Hočem dokazati, kako neprecenljivo škodo trpi sedanji rod vsled pogozdovanja. Da mi ne bo treba iti daleč dokazov iskati, vzamem v dokaz domačo občino, to je Velikodol. Ta občina šteje 65 opravičenih občanarjev. V ti občini se je začelo pogozdovanje 1871. leta in bo trpelo še kakih 15 let, če pojde tako naprej, kakor gre do zdaj.

V ti občini je prišlo čez polovico pašnikov v prepoved, da se ne sme po njih živina pasti. Dokler so bili vsi pašniki paši odprti, so redili tukajšnji občinarji 300 do 350 ovac in 120 do 130 glav goveje živine. Od tistega časa pa, odkar pogozdenje traja, zginile so vse ovce izven petih, katere so še za žalosten spomin nekdanjemu krdelu; število goveje živine se je pa znižalo od 130 na 60 glav. Tu je toraj zadosti razumna, da se je tudi blagostanje kmetovo popolnoma posušilo, ker z živino je zginilo mleko, maslo, sir, volna in prepotrebni gnoj, ki je prva podlaga kmetijstvu na Krasu.

To ni še zadosti, častiti bralci; tukajšnji občinarji morajo od leta 1871. naprej brezplačno skopati vsako leto nad sto tisoč jam za zasajenje. Vsak občinar zamudi 7 do 8 dni za to delo ali pa mora toliko dni plačati, kar stane na ubogo 4 do 5 gl. na leto. Tu ni še vsega konec; za vsak, tudi še tako mali prestopok, tudi če je iz nevednosti ali po nesreči storjen, treba je ostro pokoriti se. Izmed vseh prestopkov, kar se jih je od začetka pogozdovanja do zdaj pri nas pripetilo, hočem le eden popisati. Minulo leto je tukajšnji posestnik A. Ž. kupil na dražbi nekoliko trave v prostorih, ki so v prepoved dani, in je najel 12 oseb, da so mu fjo pozele. Ko je prišel čez 2 meseca po tem c. k. gozdnar ogledovat nasajene drevce, našel je 23 malih sadik poškodovanih. Po svoji dolžnosti je naznanil stvar c. k. okrajnemu glavarstvu v Sezani, ki je vseh 12 dui-

narjev klicalo pred se, — 3 ure daleč, — in jih je obsedilo na 28 gld. škode, na 1 gld. plačila čuvaju, ki je bil prišel kot priča, in na 60 gld. kazni, ali pa na 24 ur zapora.

Iz navedenih razlogov, častiti bralci, lahko razvidite, kake koristi ima sedanji rod od pogozdenja. — Da je pogozdovanje Krasa ne le koristno, temveč neobhodno potrebno, priznavam tudi jaz in z mano vsak pameten človek, ali visoka vlada naj bi za to skrbela, da bi se sedanji rod saj nekoliko odškodoval za grenek sad, ki mu zori na mladem borovju: naj bi se od tistih prostorov, ki so zaradi pogozdenja v prepoved dani, odpisal ves davek, dokler se pogozdujejo; naj bi se dalo občinarjem, kadar kopljejo jame za pogozdenje, saj po 20 novcev na dan iz državne denarnice, da bi imeli za prepotrebno hrano, ker jih je več v takem ubožtvu, da morajo cel dan ob neslanem, s kopačem zabeljenem zelji kopati. Da bi visoka vlada vedela, kakor pisavec teh vrstic, kako se tem revežem pri kopanju godi, gotovo bi jim dala še za kosček kruha.

Z Nabrežine, 14. marca. — Kedor je čital v 9. št. naše „Soče“ dopis iz Rojana, moral je misliti, da se zbirajo nad Nabrežino najhuji irredentarski oblaki, ki preté odnesti tukajšnjo občino na škodo slovenskega naroda in Avstrije v italijanski čevlji. Ti oblaki so se zagledali pri veselici, ktero so priredili naši vrli slovenski veterani dne 28. januarja t. l. Ker pa je bila veselica zvečer, zato ni vsakdo oblakov dobro videl; tako tudi naš dopisnik n. e. Evo vam dokazov.

Dopisnik pravi: dobil sem italijansko vstopnico. Če bi jo bil bolje ogledal, videl bi bil, da, če tudi ni bila pravilno pisana, bila je vendar slovenska. Med 200 vstopnicami, katere je pisal neki veterani, bilo jih je le šest, ki so imele v besedi Nabrežina s namesto ž, ali to je bila le pomota. Ko je stopil dopisnik v slavnostni prostor zagledal je na eni strani godbo, ktera ne svira le pri nas, ampak tudi po drugih slovenskih občinah. Ako vé dopisnik pri nas za boljšo, naj nam jo imenuje. Na drugi strani so sedela kmečka dekleta. Pa naj nihče ne misli, da so se sukala v dragih oblačilih, kakor gospe in gospodične po mestnih čitalnicah. Imele so lepo, pristojno obleko. Da se pa vsako dekle, ne le naše, za ples nekoliko okinča, je menda le dopisniku neznano. In naša dekleta da bi bila mislila, ko so si vpletala marjetico, prorokinja vsem dekletom, v svoje lasé, na politiko ali demonstracijo? Kaj takega more le dopisnik izumiti. Pa tudi niso bila vsa dekleta z imenovano cvetko okrašena, ampak vsako si je po svojem izbralo cvetke, ki niso preveč stale in ki so bile lepe in pristojne: bile so torej mešane. Da so dekleta italijansko med seboj govorila, zapazil je le dopisnik, jaz pa prav dobro vem, da sem se z njimi po domače razgovarjal in tudi slišal sem jih med seboj se slovensko pomenkovati. Da je bilo med plesalkami mnogo tujih, italijank, sem že zadnjič omenil.

Najhuje je po dopisnikovih mislih, da so nekateri naši pevci laškim sekundirali. Da so pa isti Italijani slovenskemu petju pomagali, pri katerem je tudi gosp. dopisnik pel, je menda po težavnem kurentnem opravlku po poti v M. pozabil, posebno, ker se je do polnoči pelo le slovensko. Potem pa se je vrstilo v prijaznosti s povabljenimi gosti eno z drugim.

Toliko le v pojasnilo zgorej navedenega dopisa čitateljem in v nikakošen odgovor dopisniku. Reči moram, da tukaj je dovolj dobrih Slovencev in zvestih Avstrijancev, posebno se v tem odlikujejo naši veterani. Zato pa ni sila klicati še naših konzulov na noge, in še najmanj proti irredenti.

Politični pregled.

Državni zbor nadaljuje prav marljivo z reševanjem proračuna za l. 1883. in je v zadnji seji dospel do poglavja „trgovinsko ministertvo“. V teku tega tedna bo končan ves proračun ter se potem poslanci podajo na počitnice. Kakošni bodo pirlji, katere nam prinesó naši poslanci za velikonočne praznike, kaže nam odgovor ministra Conrada na Tonklijovo resolucijo, o kateri govorimo na drugem mestu. V ostalem nam je še dodati, da so bile do sedaj vse točke državnega proračuna tako sprejete, kakor jih je predlagal proračunski odsek.

Na žalosten način kalil je mirno delovanje državnega zbora vitez Schönerer. Predsednik naznani v seji 12. marca, da mu je došel dopis c. k. dunajske deželne sodnije v kazenskih zadevah, da bi visoka zbornica dovolila kazensko postopati zoper imenovanega poslanca zaradi zločina motenja javnega miru. Povod temu do-

pisu je sledeči: Po smrti slavnega skladatelja Wagnerja napravili so nekateri dunajski študentje velik komers (večerni shod v gostilni) z navideznim namenom, da bi Wagnerja slavili. Schönerer pa je začel glasno razkladati, koliko trpi nemški narod v Avstriji itd., dokler mu ni policijski komisar besede prestrigel. Vsled tega je nastal vrišč in šum brez konca in kraja, a godba je svirala vmes „die Wacht am Rhein“. Drugo jutro pa so šli udeležniki komersa, na čelu jim vitez Schönerer, posloviti se na kolodvor od dveh nemških bratcev iz Nemčije. O. gromen šop iz samih plavic sta dobila Nemca na kolodvoru in Schönerer jim je dejal, da gori v Nemčiji že vedo, kaj pomenijo cvetlice plavice. Plavice so namreč nemškemu cesarju najljubše cvetlice in imajo vsled tega enak pomen, kakor tu pri nas marjetice. — V tajni seji je državni zbor Schönererjevo zadevo obravnaval ter dovolil s 156 proti 103 glasom, da se sme proti poslancu Schönererju kazensko postopati.

V italijanskem parlamentu izrazil se je ministerski predsednik odločno zoper rogovilenje irredente. Dejal je, da so to čini nezrelih politikov in anarhistov, a vlada da bo odločno postopala zoper take rogovileže ter da ne bo dopuščala, da bi se kalile prijateljske razmere z Avstrijo in Nemčijo.

Kronanje ruskega cara v Moskvi trajalo bo kakih osem ali devet dni; avstrijski dvor bo pri teh slavnostih zastopan po članu Najvišje vladarske hiše. Bržkone prevzame ta posel nadvojvoda Karol Ljudevit ali pa nadvojvoda Albreht.

Poročali smo že enkrat na tem mestu, da je bivši ruski minister zunanjih zadev knez Gorčakov umrl; takrat smo morali vest preklicati; a preteklo nedeljo se je ona vest uresničila. Imenovani dan zjutraj zatisnil je knez Aleksander Mihajlovič Gorčakov svoje trudne oči v Baden-Badnu, od kodar prepeljejo mrtveca v Petrograd.

Domače stvari.

Goriška čitalnica je imela pretekli ponedeljek zvečer lepo besedo. Kljub slabemu vremenu, ki je bilo nastopilo tisti popoldan, zbralo se je bilo dosti občinstva v prostorni dvorani. Mešani zbor se je tudi to pot prav dobro obnesel; pel je: Ipavčeve „Občutke“, Mašekovo „Pri zibelci“, Vilharjev „Pod oknom“ in slovečo „Pastirjevo molitev.“ Da je občinstvu ugajal, spoznalo se je iz tega, da ga je željno in pazljivo poslušalo, kadar koli je nastopil in da mu je vsak krat obilno ploskalo. Izaenadila nas je Fleišmanova „Vspomin V. Vodnika“ za sopran, alt in glasovir, katero so štiri gospodične izvrstno pele; občinstvo ni jenjalo ploskati, da so jo ponovile. Titlino overture po slovanskih napevih sti igrali čveteroročno na glasovir gospodični Furlanijeva in Jegličeva izborna, tako da sti jo morali ponoviti na splošno željo občinstva, ki je tudi potem še izraževalo svojo zadovoljnost z glasnim pritrdjevanjem. Igra „Ženski jok“ se je sploh prav dobro igrala. Gospa Klotilda in gospoda Dagarin pa Podvinski so opravičili hvalo, katero so želi že pri drugi priliki, posebno prva. Gospa Lucija je imela nekoliko šibek glas, zato je bil pa Kilijan strežaj toliko bolj gibčen, še preveč. Z eno besedo moramo reči, da tudi ta beseda dela čitalnici čast. Zadnja tedna posta bo čitalnica molčala in se oglasi spet šele po Veliki noči. Po besedi je bila tombola s 5 dobitki in prorta zabava.

Vremenski preroki se letos niso popolnoma motili. Za prvo polovico tekočega meseca so prorokovali velike viharje in slabo vreme. Deloma so zadeli tudi za Gorico, ker tako burnih in premenljivih dni je dolgo nismo imeli, kakor v prvi polovici marca. Nekateri dni sta veter in mrz občutljivo razsajala; pretekli ponedeljek je bilo precej mirno. Proti štirim popoldne se pa začnejo oblaki kupičiti, kakor za poletno nevihto, ob 4. parkrat prav dobro zagrmí in trešči in koj potem začne iti tako gost sneg, kakor v najhuji zimi. Po noči je po ulicah sneg zmrznil in drugo jutro je marsikdo na ulici zdrsnil. Sneg je le malo časa ostal in zdaj imamo zopet navadno vreme.

Peti izkaz radodarnih doneskov za zastavo „Slovenskemu bralstvu in podpornemu društvu v Gorici.“ Č. g. Jožef Godnič, kaplan, 2 gl.; Anton Obrekar 1 gl.; Josip Devetak 5 gl.; Franc Vodopivec 3 gl.; Filip Kramar, župnik, 2 gl.; Josip Kodelja, kaplan, 1 gl. 10 kr.; Anton Božič, vikar, 1 gl.; Teodor Slabanja 1 gl.; Peter Kobal, dekan, 2 gl.; Š. Ru-

tar, prof. 3 gl.; M. Milost, župnik, 2 gl.; Blaž Grča, vikar, 1 gl.; Š. F. 1 gl.; Vkup 25 gl. 10 kr. S prejšnjimi razkazi vred 151 gl. 10 kr. — Prosja: gospode rodoljube, ki niso še darovali, in ki želé za ta blagi namen kaj podeliti, prosimo še enkrat prav ponižno, naj nam pripomorejo za napravo društvene zastave, katera bode v čast ne le goriškim, ampak tudi zunanjim društvnikom. Gospodje poverjeniki po deželi in v Trstu, ki nabirajo radodarne doneske za zastavo, so naprošeni, da skrbno opravljajo svoj posel in da nam blagovoljno do konca tega meseca pošljejo nabrane zneske, da bo odhór vedel, koliko se je vsega vkup nabralo, in da bo vedel, kako vesti se gledé naprave in blagoslovljenja zastave.

V Gorici, 16. marca 1883.

J. Vuga, odbornik in pooblaščen nabiralec.

C. k. pešpolk nadvojvode Leopolda št. 53. uči dejansko naše c. k. urade, kako se izpolnjuje volja presvetlega cesarja, ki hoče da naj se godi pravica vsem narodom tudi v jezikovnem oziru. Vabila za veliki koncert, ki ga priredi vojaška godba 17. in 18. t. m. v prid podporne matice za vdove in sirota vojaških kapelnikov v tukajšnjem družbenem gledišči z izbornim sporedom, je objavil v treh jezikih: v nemškem kot uradnem in kulturnem jeziku, v slovenskem in italijanskem kot v deželni jezikih, ki se govorita na deželi in v mestu. Slovenci v mestu in na deželi, priznavajte tudi v dejanji izvrstno avstrijsko vedenje tukajšnjega polka.

Imenovanja. Davkarski adjunkti: Karel Böhm, Ernest vitez pl. Bosizio, Ivan Vidali postali so davkarski kontrolorji. Začasna adjunkta: Teodor Waibl in Jožef Bratuž ter davkarska praktikanta: Jakop Punter in Alojzij Nardini postali so pravi adjunkti. Praktikanta Franc Savnik in Dominik Lucijani postala sta začasna adjunkta.

Briska sodnija je zdaj pred tukajšnjo okrožno sodnijo, ki ima izreči o nji svoje mnenje in ob enem poročati o ljudski želji v tej zadevi. Pred korminsko sodnijo je briska okrajna sodnija skušnja slabo prestala. Sedanji korminski okrajni sodnik je osebnó hud nasprotnik posebne sodnije v Brdih. Tudi možem, ki so bili v tej zadevi prasaui, je baže stvar v tem smislu pojasnoval in jim je pravil, da bodo morali plačevati 12.000 gld. več na leto, ako bodo imeli lastno sodnijo. Po našem mnenji bodo Brici z lastno sodnijo za 12.000 gld. na boljém, ako bodo hoteli, ker ne bodo imeli prilike, da bi po cele dneve v Gorici ali v Korminu postapali, popivali in zapravljali.

Upamo, da okrožna sodnija stvar ugodneje reši. Iz sodnijskega stališča ne poznamo razloga, ki bi bil briski sodniji nasproten; pač je pa iz sodnijskega, političnega in domoljubnega stališča mnogo razlogov, ki zahtevajo za Brda lastno sodnijo, kakor je bilo to pojasnjeno v dotični peticiji „Slovenskega jezika“, katero smo objavili v 9. št. našega lista. Sklicujemo se na patriotizem (domoljubje), ki ga morajo posebno razni uradi s postavnimi sredstvi podpirati, ki v tem slučaju zahteva, da se ohrani na meji slovenska skupina, ločena od italijanskega vpliva, da ne bodo mogli nekateri rogovileži z onkraj meje hlepeti po naših pokrajinah, kakor se žalibog godi, s pretvezo, da pokrajina je italijanska. Za posebno brisko sodnijo se je izrazil z vso odločnostjo neki sodnik, ki je sicer nasprotnik slovenskih teženj. Zdi se torej, da v sodnijskem oziru je prošnja „Slovenskega jezika“ priporočljiva vredna.

Nove pošne hranilnice so se odprle s 1. marcem pri sledečih poštnih uradih na Primorskem: Buje, Divača, Dornberg, Grahovo, Kobarid, Komen, Kostanjevica, Lovrana, Nabrežina, Ogled, Permani, Prosek, Rozzo, Sv. Ivan pri Trstu, Sv. Lucija, Škedenj, Tolmin, Tržič (Monfalcone), Visco, Visinada, Vodnjan in Volče. Upamo, da dotični uradniki bodo umeli narodno enakopravnost drugače, ko goriški poštni oskrbnik in njegov tajnik.

C. k. okrajnemu glavarstvu v Sežani kot pristojni oblasti, v katere krogu se godi to, kar je popisano v današnjem dopisu iz Velikegadola na Krasu, priporočamo prav iskreno, da omenjeni dopis prebere in ga naznani službeno viši oblasti v Trst in na Dunaj. S tem pokaže, da v resnici skrbi za gmotno blagostanje svojega okraja in bo želo najmanj tako priznanje in hvaležnost, kakoršno pričakuje za cvetoče nemško uradovanje in za nemške šole po Krasu. Ob enem bodi nam dovoljeno prašanje, ali bi se ne dali kaznovati neporedni otroci s tem, da morajo kopati jame za borovje, namesto da se morajo mučiti z nemščino. Od tisoč borov bi morda kateri ostal in bi prinesel kaj koristi, od tisoč nemških besed, ki se spregovorijo v šoli en dan ali en teden, otroke pa le glava boli. Morda je to vendar pomisleka vredno. Učiteljem, ki se posebno odlikujejo v priporočevanju nemščine, bi se potem kupili osli ali konji, da bi jezdili okoli in nadzorovali kopače; potrebne strogoosti bi nekaterim ne manjkalo, ker so jo že pokazali in dokazali v iztirjanji kazniv za šolske zamude.

Politično društvo „Sloga“ je imelo včeraj odborovo sejo. Prebral se je odlok deželne šolskega

sveta, vročen po mestnem šol. svetu, na prošnjo za napravo slovenskega otročjega vrta, ki v principu ne nasprotuje podani prošnji, ampak le zahteva, da se izpolnijo postavni pogoji: da se dobi vrtnarica, da se odločijo prostori in da se oskrbi potrebna priprava za vrt. Odbor je naložil predsedništvu, naj o teh rečeh pozveduje, naj doneske pridno nabira in naj poroča o tem v prihodnji seji. — Sprejel se je nasvet g. denarničarja, da se razpošljejo poverjenikom vpisovalne pole z imeni vseh društvnikov dotičnega okraja, v katere se bodo vpisovali doneski celega leta, s potrebnim podukom. — Sprejeli so se do zdaj naznanjeni novi udje in odobril se je nasvet, izražen po nekaterih poverjenikih, da bo društvo izdajalo po možnosti kratko poročilo in imenik društvnikov.

V Gorici bodo nabirali nove ude vsi odborniki in prijatelji društva ter jih bodo naznanjali odboru, da jih sprejme. Slednjič se je naročilo predsedništvu, naj pozveduje o zadevi briske sodnije in naj podpira prizadevanje „Slovenskega jezika“, če je treba, s posebno prošnjo do ministerstva, v kateri naj se pojasni najnovejše dotične razmere, kakor se nahajajo popisane v slovenskem časopisju in kakor se nahajajo v ustih zanesljivih prič.

Danes je došel društvu imenik od črniškega g. poverjenika z 42 udi. Slava g. poverjeniku za tako marljivo in vztrajno delovanje.

Veliki teden se bodo opravljala cerkvena opravila po navadi. V sredo, četrtek, in petek popoldne ob 4 urah se bodo pele jutranjice in hvalnice po vseh farnih cerkvah. Veliki četrtek bo slovesna maša z drugimi opravili tistega dne: na Placuti ob 7. uri, sv. Ignaciji ob 8. uri, v veliki cerkvi ob 9. uri. Sveta olja bo posvečeval nadškof doma; noge bo morda preč. prošt umival. Veliki petek zajutra ob 6. uri bo slovenska pridiga na Placuti in v veliki cerkvi, popoldne ob 7. uri pa pri sv. Ignaciji. Cerkevno opravilo bo veliki petek na Placuti ob 7 $\frac{1}{2}$ uri, pri sv. Ignaciji ob 8 $\frac{1}{2}$ uri, v veliki cerkvi ob 9 $\frac{1}{2}$ uri. V veliki cerkvi bo popoldne procesija z relikvijo sv. križa. Veliko soboto bo blagoslovljenje ognja, velikonočne sveče in kratne vode, potem slovesna maša na Placuti ob 6. uri, pri sv. Ignaciji ob 7. uri, v veliki cerkvi ob 9. uri. Ko se poje veliki četrtek „Gloria“ v veliki cerkvi, zvonijo vsi zvonovi v mestu in molčijo potem do „Glorie“ na veliko soboto (okoli 11. ure). Slovesno ustajenje se bo obhajalo v veliki cerkvi v soboto popoldne o 5. uri, pri sv. Ignaciji ob 6. uri, na Placuti ob 7. uri, na Kostanjevici pa v nedeljo o 5. uri zajutra.

Cesta od Kobarida mimo Robiča do italijanske meje je sprejeta med državne ceste; državni zbor je dovolil za njeno oskrbovanje v tekočem letu 400 gld.

Žalostne družbinske razmere popisane so v dopisu iz Velikegadola v današnjem listu. — Dunajski bogatini, katerih premoženje se šteje na 100.000, na 500.000, na milijone goldinarjev, so hoteli imeti tempelj, kjer bi plesali okoli zlatega teleta, to je: borso, na kateri bi igrali in, kolikor mogoče, drug drugega ali pa ljudstvo ščipali, in država jim je sezidala tak tempelj, ki stane, ako se ne motimo, čez milijon goldinarjev, ne da bi bili bogatini k temu le z mezinem pripomogli, ako izvzameš navadne davke, katere vsakdo plačuje, pač pa so kapitalisti prosti pristojbin in kolekov pri svoji včasih silno umazani kupčiji v teh pristorih. — Na Krasu živi pa reven narod, ki se bojuje s slabimi letinami in kamenitim svetom, ki je spoznal pogozdenje svojih tal kot neobhodno potrebno, da bo mogel ostati na domači zemlji, da mu ne bo treba iskati druge domovine daleč po svetu. Država je pripoznala potrebo in nujnost pogozdenja in izdaja v ta namen vsako leto precejšne vsote; ali pri pogozdenji mora ubogi narod sodelovati z denarom, s trudom, s časom, s kaznjajo, s pomanjkanjem, z začasnim rušenjem svojega prejšnjega boljšega stanja. Kak razloček med Dunajem in Krasom? Tam izdaja država milijone za bogate, da kupčijo in bogate, ne da bi milijonarji k temu pripomogli; tukaj se reveži branijo pogina in morajo pri tem toliko sodelovati, da skoraj ginejo. Izpolnjujejo se evangelijske besede: kdor ima, se mu bo dalo; kdor nima, se mu vzame še to, kar ima. — S tem nočemo visoki vladi očitati nje dejanj; dobro vemo, da se ravna po duhu časa, ki dandanes vlada. Obžalovati nam je le to, da smo doživeli take čase. Ako se narodi ne povrnejo k prvotnosti, k svojemu začetku, k Bogu in njegovi postavi, pridejo še huji časi.

Psi so djani v prepoved (kontumac), ker so v Gorici zasačili psa, ki je bil stekel, katerega so že ubili. Ker se ne vé, ali je katerega psa ugriznil, morajo se psi držati doma 14 dni, ali pa voditi na vrvi. Dotična prepoved je bila Italijanom razglašena po zidovih; slovenskih psov se municipij ne boji, zato ni njih gospodarjem nič naznanil. Naj slovenski stekel pes ukolje italijanske ljudi, bote že videli, ali je potreben slovenski jezik ali ne. Tudi našemu listu se tako naznanilo ni poslalo. K čemu?

G. Janez Nep. Toroš, župan v Medani, se je odpovedal županstvu. Ako je storil to zavoljo tega,

ker je spoznal, da gledé briske sodnije se ne vjema z javnim briskim mnenjem, moramo ga le pohvaliti. Gospodom starašinam priporočamo prav iskreno, naj volijo za župana g. Cukjati-ja, značajnega moža, ki je že več let županoval in ki je občinsko premoženje tako dobro oskrboval, da pod njegovim županovanjem ni imela občina skoraj nič občinskih doklad. Takega župana potrebuje občina. G. Torošu izrekamo pa zopet hvalo, ako se je zaradi tega odpovedal, kar smo rekli.

Somenj sv. Jelerja se je prav dobro obnesel. Kupcev je bilo veliko in kupčija živahna. Dva cigana (ali kaj takega?), ki sta na živinskem trgu skrbela za svojo korist na škodo drugim, sta bila odpeljana k policiji. Pri tej priliki se je zopet pokazala neobhodna potreba, da se odprejo v mestu nove nlice. V Raštelji in v gosposki ulici je bila taka tešnjava, da je bilo težko priti naprej; posebno v Raštelji so vozovi zastajali.

Živinorejoam. V Skalici na Češkem, na posestvu kneza Schaumburg — Lippe, se začne sredi aprila podučni tečaj za obdelovalce travnikov. Poduk se bo dajal v nemškem jeziku in bo trpel blizu pol leta. Ministerstvo za poljedelstvo je dovolilo 6 štipeadijev po 100 gld. za obiskovalce tega praktičnega tečaja. Prosilci naj vložijo prošnje do 1. aprila t. l. pri tukajšnji c. k. kmetijski družbi v Gorici.

Ponarejalci bankovcev se izprašujejo pred preiskovalnim sodnikom v Tolminu. Pred nekaj časom je neki kmet iz Drežnice plačal v Kobaridu v krčmi svoj dolg z desetakom. Krčmar je ob istem času prejel drug desetak, ki je bil lepši od prvega. Iz tega je spoznal, da eden je ponarejen; navzoči žaudar je kmata pridržal in odpeljal v Tolmin, kjer je kmet vse ovadil. V Tolminu je imel neki privatni pisar ploščo in tiskalnico, s katero je prav dobro desetake ponarejal. Nekaj kmetov je bil pridobil za se, da so mu denar razpečavali. Tako poroča „Triester-Zeitung.“ Cela obravnava pride pred goriško c. k. okrožno sodnijo.

Ljubljansko telovadno društvo „Sokol“ razpisuje mesto telovadnega učitelja. Oglasila izvolijo naj se pošiljati najdalje do 15. maja t. l. podpisane odboru, pri katerem je mogoče, tudi bližje o tej zadevi poizvedeti.

V Ljubljani, dne 12. marcija 1883. Odbor.

Tramway na par. Glavni vodja tržaške družbe za tramway je podal kupčijskemu ministru prošnjo, naj mu dovoli, da pregleda in premeri svet iz Trsta skozi Škedenj, Miramar, ob morju do Sistijane, skozi Devrn, Štivan, mimo tržiških toplic, skozi Tržič, Ronke, Redipulje, Foljan, Zagraj Gradišče, Podgoro v Gorico, kar znaša 55 kilometrov dolgoti in sicer v ta namen, da bi položil šine skozi vse te kraje po glavni državni cesti ali po drugih okrajnih in občinskih cestah, po katerih bi vozil s parom (z mašino) nalašč za to pripravljene vozove, ki so podobni železničnim, ki pa ne vozijo tako hitro in ki se ustavljajo, kjer hočejo. Enako železnico hoče dalje napraviti skozi Gorico, Šempas, Črniče v Ajdovščino in Vipavo, kar znaša 36 kilometrov dolgoti, in iz Ronk skozi Pieris, Paparian Villo Vicentino v Cervinjan, 15 kilometrov dolgoti. Načrt ni slab, samo da bi se ne motil na cestah promet in da bi se ne strašili konji, ki bi srečavali črno zverino, lazečo po tleh, katere se nikoli niso videli. Gosp. L. Ph. Schmidt, ki je to izmislil, bo gotovo tudi skrbel, da se zapreči pot vsem neprilicnostim, ki bi znaile iz take železnice nastati.

Ko smo bili 2. in 3. stran lista, že natisnili, došla nam je prežalostna vest, da so naš prevzvišeni in milostljivi knezo-nadškof in metropolit v ilirskem kraljestvu, prečastiti gospod

Andrej Gollmayr,

po kratki bolezni danes (sabota) ob 4 1/2 predeni s sv. sakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspali v 85. letu svoje starosti.

Pogreb bo v torek predpoludne.

Bog jim daj večni mir in večna luč naj jim sveti.

Listnica vredništva. Mnogo sestavkov smo morali odložiti; gg. dopisnike prosimo potrpljenja.

Izdajatelj in odgovorni urednik: A. FABIJANI. — Tiska: Hilarijanska tiskarna v Gorici.

Zalogo

s pohvalnim darilom odlikovanega Perlmosskega cementa iz Portlanda po cenah, kakor v tovarnah, ima

Karl Mulitsch,

kupčevalec z železom,
v Raštelji, h. št. 10.

Francosko žganje s soljo

(Eau de vie de France) Franzbrantwein mit Salz
napravljen pod nadzorstvom po izvirnem predpisu
iznajdnika Viljema Lee-ja

G. CRISTOFOLETTI

To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga brž, prej kot katero drugo, proti zunanemu in notranjemu vnetju opeklinam in speklinam, proti novim napadom, naduhi, rakom, dlisti, natoku krvi v glavo za obvarovanje zobov, proti otiski, dissenteriji, bolečinam, na obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili, mrzlici, ozebkom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrih, na očeh, zastarelim ranam, vpičenju osnemu in mušičnemu skrnjaku, kurdeju, žovam in omotici.

Veliko spričeval imamo, ki potrjujejo moč tega izvrstnega zdravila.

V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdravil prste na rokah s francoskim žganjem s soljo.

G. Senitsky. c. k. finančni komisar I. r.

Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel najboljše uspehe, za katere se Vam neskončno zahvaljujem.

Alojz Klobučar, župnik in dekan v pokoji.

Prodaja se v izvirnih boteljkah po 40 kr. samo pri G. Cristofolletti-ji, lekarju in c. k. dvornem priskrbniku v Gorici, na Travniku 14. pri škofiji.

Pasi kilovim

najnovejša sestava,
prav pripravi in trdni
VLAČNI, BREZ

SNETI, kakor tudi vsake vrste obveze, pasovi za človeka, angl. in franc. nogovice proti krču, najnovejši pasovi za nosilce, vse ranocelske priprave iz gume in vse potrebščine za bolnike.

O. NEUPERT, prej J. G. ZEIGER,

ustanovljeno l. 1873. I. Graben 29, znotra v
Dunaj, Trattnerhofu. Zaloga vseh pariških posebnostij. Razpošilja hitro in molče proti povzetju.

Važno za posestnike sadnega drevja!

Pomladanski čas.

L. Pichlerjev klej zoper mrčese

obdarovan od c. k. vrtnarske družbe na Dunaji.

Dunaj VII. Westbahnstrasse 50.

Edino sredstvo zoper sadnemu drevju tako škodljivega zimskega pedica, vrtačko, kakor tudi žužka itd. Škatljica od 1/2 kila zadostuje za 30 dreves in stane le 75 kr. a. v. — K temu zamotki iz papirja, 50 kosov 90 kr. a. v.

Vsakemu naročilu je priložen navod, kako se rabi. — Mnogo spričeval o uspešni rabi.

Pregledi zastoj.

Dr. Pattisonava vata za protin

najboljše zdravilo zoper

protin in revmatizme

vsake vrste, kakor: bolečine v obrazu, prsih, vratu in zobeh, protin v glavi, rokah in nogah, trganje po udih, boleš v hrbtu in ledjih.

Zavitke po 70 kr., polovica 40 kr., pri: G. Cristofolletti, lekar pri črnem medvedu v Gorici na Travniku.

Pri Seitz-u v Gorici je po znižani ceni — 1 gld. 30 kr. — na prodaj:

VELIKI TEDEN

in

Velika Noč,

spisal prof. Andr. Marušič.

Pošilja se knjiga tudi po pošti na povzetje. Kdor pa denar uže z naročilom vred pošlje, naj dridene še 10 kr. za vozni list.

Bergerjevo medicinsko

MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vseh evropskih državah s sijajnim uspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hramam, nalezljivim hrastam, proti rudečemu nosu, ozebljimi, potenju nog, prhljaju na glavi in bradi. —

Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno **Bergerjevo milo iz smole** in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z uspehom na mestu mila iz smole **Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo**; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahtevo edino **Bergerjevo smolnato žvepleno milo**, ker zunanja ponarejanja so brezuspešni izdelki. — Kot **neostro milo iz smole** za odstranjenje nečistostij na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmičanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino perfumano. Cena za komad vsake vrste 35 kr. s brošuro vred. Glavni razpošiljavec: lekarjar G. Hell v Opavu. Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarjarj. F. Cristofolletti (Zanetti) in A. Franzoni.

Kupčija z umetnimi cveticami

Kupčija z umetnimi cveticami

via delle Monache (nunke ulice) h. št. 9.

via delle Monache (nunke ulice) h. št. 9.

se priporočuje častitemu p. t. občinstvu, da izdeluje palme za cerkve vsake vrste in velikosti. V zalogi ima tudi obleko za mrliče: za otroke in odrastene, kakor tudi vsakovrstne cvetice in vence, na dovoljno izbiri.

Trakovi za nagrobne vence v vseh barvah, širokostih in dolgotih z zlatimi in s tiskanimi črkami.

Sprejemajo se naročila za frišne nagrobne vence.

Zunanja naročila se izgotovijo prav hitro in čedno in se zaračunijo po najnižih cenah.

Za dobrohotno kupovanje in naročevanje prosi

spoštljivo

KAROLINA RIESSNER.

Kupčija z umetnimi cveticami

POZOR.

S tristo do petsto goldinarjev v gotovini ali vrednostnih papirjih more vsakdo

dobiti 25 do 80 goldinarjev na teden

na borski, torej v kratkem času zdatno pomnožiti svoje premoženje.

Ustmena in pismena prešanja naj se obrnejo na protokolirano bankno in lombardno kupčijo

Theodor Noderer & Co. na Dunaji, am Peter 7.

I. nadstropje, kjer se dajejo dotični sveti brezplačno in pod največjo molčečnostjo.